ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **L. T. M. D.**, zast. Mgr. Ivo Žižkovským, advokátem se sídlem Americká 60, Staňkov, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2016, čj. MV-139330-4/SO-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 5. 6. 2018, čj. 52 A 8/2017-44,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně žádala o vydání povolení k trvalému pobytu coby rodinná příslušnice státní občanky České republiky (své dcery), její žádost však byla dne 19. 8. 2016 zamítnuta. Podle Ministerstva vnitra obešla žalobkyně zákon [§ 87k odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky] tím, že své dceři nechala do rodného listu zapsat českého státního občana, který ve skutečnosti nebyl otcem. Odvolání proti tomuto rozhodnutí zamítla žalovaná dne 6. 12. 2016.

[2] Žalobu, kterou žalobkyně podala proti rozhodnutí žalované, zamítl krajský soud rozsudkem ze dne 5. 6. 2018. I podle něj bylo otcovství k dceři žalobkyně prohlášeno účelově; o tom dostatečně vypovídá trestní rozsudek, kterým byl v roce 2013 odsouzen pan H. (matrikový „otec“) za trestný čin napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky.

[3] V kasační stížnosti žalobkyně (stěžovatelka) setrvala na svém dosavadním postoji. Stěžovatelka se nemohla seznámit s obsahem správního spisu a o jejím odvolání rozhodoval nepříslušný správní orgán. Vadou řízení bylo i to, že pan H. nebyl v její věci vyslechnut

ani jinak nebylo získáno jeho stanovisko. Není jí jasné, které *skutečnosti známé správnímu orgánu z jejích předchozích žádostí o povolení k pobytu* (bod 13 rozsudku krajského soudu) byly použity v nynější věci. V trestním řízení s panem H. neměla stěžovatelka žádné procesní postavení, pouze využila svého práva odepřít výpověď. Sama nebyla stíhána ani obviněna z přestupku. Stěžovatelka neměla důvod vysvětlovat svou motivaci k souhlasnému prohlášení o otcovství s panem H., protože se jí na to nikdo neptal. Pan H. je dosud zapsán v rodném listu její dcery a není jasné, proč se nepokouší dosáhnout výmazu svého jména z rodného listu – stejně jako to, proč navrhoval obnovu řízení, podal dovolání a byl dvakrát zproštěn. Dalo by se spekulovat i o částce 10 000 Kč, kterou pan H. údajně za prohlášení o otcovství obdržel – takto nízká částka přece nemůže být motivací, hrozí-li pak příjemci právní důsledky. To uvádí stěžovatelka jen na okraj, protože jejího pobytového řízení se tato trestní věc netýká a je nepřípustné, že krajský soud na ní postavil celý rozsudek.

[4] Stěžovatelce není zřejmé, proč by obcházela zákon, jestliže na území ČR pobývá na základě povolení k dlouhodobému pobytu. Stěžovatelka se obává, že jí kvůli panu H. nebude v budoucnu prodlouženo ani povolení k dlouhodobému pobytu a ona bude muset opustit ČR, což zasáhne do jejího rodinného života a zejména do života její dcery, která tu žije od narození.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] To, že se nemohla seznámit se správním spisem, stěžovatelka v žalobě netvrdila; taková kasační námitka je proto nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Z žaloby není ani jednoznačná námitka nepříslušného správního orgánu. Stěžovatelka zde konkrétně uvedla, že *„jí není zřejmé, proč o odvolání v její věci rozhodovalo Ministerstvo vnitra – Komise pro rozhodování pobytu cizinců se sídlem Praha 4, když v první instanci rozhodoval ve věci Odbor azylové a migrační politiky v Hradci Králové*“. Je otázka, zda lze takové tvrzení vůbec pokládat za námitku, protože zde chybí jakákoli právní úvaha o tom, proč komise rozhodovat neměla a kdo měl podle žalobkyně rozhodovat místo ní. Stěžovatelčiny pochyby lze ale rozptýlit odkazem na § 170a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, podle nějž je komise nadřízeným správním orgánem ministerstva ve věcech, v nichž ministerstvo rozhoduje v prvním stupni.

[7] V otázkách, které tvoří jádro stěžovatelčiny kasační argumentace, se NSS ztotožňuje s krajským soudem.

[8] Ministerstvo nebylo povinno opatřovat si stanovisko či svědeckou výpověď pana H., a to ze dvou příčin.

[9] Jednak stěžovatelka již v roce 2011 žádala o vydání povolení k trvalému pobytu z téhož titulu (coby rodinná příslušnice své dcery – státní občanky České republiky) a její žádost byla zamítnuta ze stejného důvodu (už tehdy použilo ministerstvo trestní rozsudek ve věci pana H., vydaný Okresním soudem v Chrudimi dne 25. 3. 2013 pod čj. 1 T 80/2012-118). V trestním řízení se pan H. doznal k tomu, že otcem stěžovatelčiny dcery se prohlásil za úplatu; právě tato okolnost je *skutečností známou správnímu orgánu z předchozího řízení*, jak se o tom zmínil krajský soud v bodu 13 svého rozsudku. Právě ona

pokračování

pak vedla ministerstvo k užití § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců (*Ministerstvo žádost o povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství*).

[10] Jednak stěžovatelka sama nenavrhla opatření stanoviska či svědecké výpovědi pana H. jako důkaz. Stěžovatelka se mýlí ve svém předpokladu, podle nějž má správní orgán zjišťovat okolnosti svědčící jak ve prospěch, tak v neprospěch účastníka: tuto povinnost předepisuje správní řád ve svém § 51 odst. 3 jen v řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost. Zde šlo ovšem o řízení zahájené stěžovatelčinou žádostí a stěžovatelce v něm neměla být uložena povinnost, naopak ona sama se v něm od státu domáhala udělení oprávnění. Bylo proto na ní, aby doložila, že splňuje zákonné předpoklady nezbytné pro získání povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie podle § 87h zákona o pobytu cizinců.

[11] Je zřejmé, že vyvrátit zde závěry správních orgánů i správního soudu bylo prakticky nemožné; za to ovšem tyto orgány nemohou. Správní orgán si nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin [§ 57 odst. 1 písm. c) správního řádu] a správní soud je ve smyslu § 52 odst. 2 s. ř. s. vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal (k rozsahu vázanosti i v případě, že účastník správního řízení nebyl pachatelem trestného činu ani účastníkem trestního řízení, srov. též rozsudek NSS ze dne 28. 5. 2015, čj. 6 As 173/2014-186). Žádný z dosud rozhodujících orgánů tak nemohl odhlédnout od toho, že pan H. *v úmyslu získat neoprávněný majetkový prospěch pomohl jinému k neoprávněnému pobytu na území České republiky* (§ 341 odst. 1 trestního zákoníku). Tím *jiným*, resp. *jinou,* o jejíž pobyt šlo, byla stěžovatelka, neboť pan H. se prohlásil za otce právě její dcery. Takto získané dceřino české státní občanství pak mělo usnadnit stěžovatelce získání povolení k trvalému pobytu.

[12] Stěžovatelka se jak v žalobě, tak v kasační stížnosti zaměřila na formální výtky a komentování dílčích formulací krajského soudu. Do podstaty věci ale jasno nevnesla a nijak nepřispěla k tomu, aby NSS pohlížel na její příběh jinak než dosavadní orgány. Je sice pravda, že v trestním řízení s panem H. neměla stěžovatelka žádné procesní postavení a nebyla stíhána pro trestný čin ani obviněna z přestupku: tím se však nijak neruší příčinná souvislost mezi trestným činem pana H. a výhodou, kterou tím stěžovatelka mohla získat. Trestně odpovědný podle § 341 trestního zákoníku je totiž ten, kdo cizinci neoprávněně pomáhá, nikoli cizinec sám. Tento trestný čin ale pachatel nemůže spáchat jaksi „izolovaně“, nýbrž vždy ve prospěch druhé osoby – zde stěžovatelky. Stěžovatelka se také ohradila proti náznakům, s nimiž krajský soud popsal její pasivitu v trestním řízení, a zdůraznila své právo odepřít výpověď. Toto právo nikdo nezpochybňuje, současně však si však stěžovatelka musí uvědomit, že její mlčení nemůže žádný rozhodující orgán přesvědčit o jiné skutkové verzi událostí (existuje-li jaká).

[13] Různé procesní peripetie trestního řízení s panem H. komentoval ve svém rozsudku už krajský soud (který měl k dispozici i celý trestní spis). Stěžovatelka na to nijak nereaguje a znovu předkládá tvrzení o opakovaném zproštění pana H., o jeho návrhu na obnovu řízení a o různých stupních, na nichž se řízení vedlo. K tomu lze jen dodat, že četnost

procesních návrhů ani složitost řízení není obecně vzato v žádném vztahu k vině či nevině odsouzeného. Podstatné v této věci je, že pan H. byl nakonec pravomocně odsouzen a toto rozhodnutí nebylo zvráceno. Jestliže podal dovolání i návrh na obnovu řízení, svědčí to jen o tom, že využíval všech právních prostředků, které mu trestní řád nabízí.

[14] Stěžovatelčinými úvahami nad tím, proč pan H. dosud nepopřel své otcovství, se soud nezabýval, protože pro právní hodnocení sporné otázky to není podstatné.

[15] Ani soudu stejně jako stěžovatelce není zřejmé, proč obcházela zákon, jestliže na území ČR pobývala dlouhodobě a pravděpodobněji by mohla dosáhnout trvalého pobytu snadněji cestou obecného ustanovení § 68 zákona o pobytu cizinců než prostřednictvím speciální skutkové podstaty upravené v § 87h a určené jen rodinným příslušníkům občanů Evropské unie. Ani do budoucna stěžovatelka nepřichází o možnost získat zde povolení k trvalému pobytu, jestliže splní zákonné podmínky; už nikdy však nebude moci získat toto povolení jako rodinná příslušnice své dcery, která získala české státní občanství nepoctivým způsobem. Soudu připadá samozřejmé, že pokud stejný skutkový stav vedl k zamítnutí žádosti podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců již v roce 2014, bude zamítnuta každá další taková žádost.

[16] Stěžovatelčiny obavy o její další *dlouhodobý* (nikoli trvalý) pobyt na území ČR a její úvahy o budoucích zásazích do jejího a dceřina rodinného života již do tohoto řízení nepatří. Soudu je známo, že získat a udržet si povolení k pobytu v České republice není pro cizince vždy snadné; bez ohledu na případnou přísnost zákonných podmínek však není jiné cesty než je respektovat a snažit se je naplnit.

[17] NSS proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalované v řízení před NSS nevznikly žádné náklady.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu